

ਕੰਟਰੋਲਰ, ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ 0.8 ਦੇ R.6 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਭਾਵ ਕਿ ਪੈਸੇ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(4) ਨਿਯਮ 6-ਬੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਇੱਕ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 6G ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਦਈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, ਆਦਿ ਦੇ ਬਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ 6 ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਲਿਆ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦੇਸ਼ੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕੋਡ ਦੇ UO 8 R. 6-A ਤੋਂ 6-G ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ।

(5) ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਦਈ ਸੇਂਟ ਥਾਮਸ ਸਕੂਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟਰ-ਕਮ-ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(6) ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ, ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ, 20 ਮਾਰਚ, 1986 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ

ਕੇ.ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਆਈ.ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ.ਜੇ.

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ,- ਜਵਾਬਦਾਰ।

1984 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ. ਜ਼ ਨੰ 1 55095-ਮ

7 ਮਈ 1986 ਈ.

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1974 ਦਾ II)- ਧਾਰਾ 154, 195 (1) (ਬੀ) (ii) ਅਤੇ 340- ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ ਦਾ ਜੁਰਮ
190,
ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਚਨਬੱਧ - ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਦਰਜ ਪਹਿਲੀ

Harbans Singh and others v. The State of Punjab (K. S. Tiwana, J.)'

ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ - ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ - ਕੀ ਧਾਰਾ 195 (1) (ਬੀ) (ii) ਦੇ ਮਦੋਨਜ਼ਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ - ਧਾਰਾ 195! (1)(b)(ii)- ਦਾ ਸਕੋਪ — ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਰੱਖਿਆ, ਜੋ ਕਿ:

- (i) ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 195(1) (ਬੀ) (ii) ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 190 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਆਮ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;
- (ii) ਨਵੀਂ ਸੀਹਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 195 ਅਤੇ 340 ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੀ ਸਟੈਚੂ ਟੋਰੀ ਸਕੀਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; *
- (iii) ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇਕੱਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ com ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਦੁਆਰਾ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕੇ। ਪ੍ਰਤੀ ਪੁੱਤਰ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ;
- (iv) ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 340 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਅਵਿਵਹਾਰਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ;
- (v) ਜੇਕਰ ਵਿਆਪਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਲੰਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ;
- (vi) ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇਕਸੁਰਤਾਪੂਰਵਕ ਵਿਆਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਜਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195(1) (ਬੀ) (ii), ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਜੇਕਰ

ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ। ਇਸਦੀ ਉਸ ਕੇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇਸ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘੜਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

. ■ • (ਪਾਰਾ 15 ਅਤੇ 18)।

ਰਾਮ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, 1982 ਕਰੋੜ. LJ 424.,

(ਤੋਂ ਅਸਹਿਮਤ)

ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਐਮ. ਐਮ. ਪੁੰਡੀ ਨੇ 4 ਮਾਰਚ, 1985 ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਕੇ. ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਆਈ. ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ 7 ਮਈ, 1986 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਭੇਜਿਆ। ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ 24 ਜੁਲਾਈ, 1986 ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਐਮ. ਐਮ. ਪੁੰਡੀ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪਟੀਸ਼ਨ ਯੂ/ਐਸ. 482 ਕਰੋੜ ਪੀ. ਸੀ. ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦਰਖਾਸਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਨੰ: 189, ਮਿਤੀ 7 ਜੁਲਾਈ, 1983 ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 468/471/420/120-ਬੀ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ, ਮੁਕਤਸਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 25 ਅਗਸਤ, 1984 ਦਾ ਹੁਕਮ (ਅੰਕੜਾ ਪੰਨਾ 1) ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਮੁਕਤਸਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ।

■ ਅੱਗੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲਾਭਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਾਭਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਸ. ਸੀ ਸਿੱਬਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਐਚ. ਐਸ. ਰਿਆੜ, ਏ. ਏ. ਜੀ. ਪੰਜਾਬ, ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ, ਕੇ. ਐਸ. ਚੀਮਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ।
ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਕੇ. ਐਸ ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ.

(1) ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਮਿਕਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ. 1984 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 5095-ਐਮ (ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਰਾਜ), ਐਮ. ਐਮ. ਪੁੰਡੀ, ਜੇ. ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਿਆ

ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੈਨਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਡੀ. ਰਾਜਾ ਰੈੱਡੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ , (2) ਐੱਮ. ਐੱਮ. ਪੁੰਡੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਜੇ., ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੈਨਨ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ , ਬਾਅਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਨਕਿਊਰਿਅਮ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ / ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ - ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋ ਸੀਡਿਊਰ 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 195 (1) (ਬੀ) (ii) ਦਾ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰੋਟੋਸ਼ਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1985 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 517— ਬੀ ਅਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਮਿਕਸ ਨਾਲ ਸੁਣਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1984 ਦਾ 5095-ਐੱਮ.

2) ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਪ੍ਰਤੀ ਇਨਕਿਊਰਿਅਮ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪ੍ਰਤੀ ਇਨਕਿਊਰਿਅਮ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ 'ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਘਾਟ ਰਾਹੀਂ'। ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰਟ ਦਾ ਆਰਡਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਨੇ 20 ਅਕਤੂਬਰ, 1982 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੈਨਨ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 5 ਸਤੰਬਰ, 1983 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੈਨਨ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ- ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਵੱਲੋਂ ਸਾਬਕਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀ ਇੰਕੁਰਿਅਮ ਬਾਰੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

3) ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਦਰੁਸਤਤਾ ਉੱਤੇ ਸ਼ੱਕ ਹੋਇਆ ਹੈ , ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਇੰਕੁਰਿਅਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ , ਪਰ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੀਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195(1) (ਬੀ) (ii) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕੀ ਸੋਧ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਜ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਂਦੀ ਸੀ। ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਤੱਥ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਨੇ 25 ਸਤੰਬਰ 1980 ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ ਅਤੇ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ. ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1977 ਨੂੰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸੀਅਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ, ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਸੀਅਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਜਾਅਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਅੰਡਰ 2 ਦਾ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ

(2) ਏਆਈਆਰ 1983 ਐਸਸੀ, 1053,

ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 420, 467 ਅਤੇ 471। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ।

4. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ , ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਥਰੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ 1 ਬੈਚ ਨੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਕਿ ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 471, 475 ਜਾਂ 476 ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਾ 195 ਆਈ ਦੇ ਤਹਿਤ ਫੜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ? (I)(b)(ii) ਨਵੀਂ ਸਹਿਤਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195 (1) (ਬੀ) (ii) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਗਿਆ; ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1898 (ਇਸ ਤੋਂ

Harbans Singh and others v. The State of Punjab (K. S. Tiwana, J.)'

ਬਾਅਦ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 195(1) (ਸੀ) ਤੋਂ, "ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ, ਨਵੀਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195(1) (ਬੀ) (ii) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195(1)(b)(ii) ਦੀ ਸ਼ੇਪ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ ਉਤਪਾਦਨ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਜੇ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਜੁਰਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਦੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪਟੇਲ ਲਾਲਜੀਭਾਈ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (3), ਰਘੂਨਾਥ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ (4), ਮੋਹਨ ਲਾਈ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (5), ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੀ-ਸੈਬਰ ਬਨਾਮ. ਹਰੀਦਾਸ ਮੁੰਦਰਾ (6), ਅਤੇ ਡਾ. ਐਸ.ਐਲ. ਗੋਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (7), ਹੋਈ: -

“ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਠੋਸ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਵੀ, ਇਹ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195 (1) (ਬੀ) (ii) ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਕਸਟਡੀ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ।”

ਇਸ ਦੇ ਪੈਰਾ 11 ਵਿੱਚ, ਕੇਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ: -

ਪੁਰਾਣੀ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195(1)(c) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੋਪ੍ਰੇਮ ਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੁਲਝ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਰੇ

- | | | | |
|-------------|-----------|-------|-------|
| (3) ਏਆਈਆਰ | 1971 ਐਸਸੀ | 1935 | |
| - (4) ਏਆਈਆਰ | 1973 ਐਸਸੀ | 1100. | |
| (5) ਏਆਈਆਰ | 1974 ਐਸਸੀ | 299. | |
| (6) ਏਆਈਆਰ | 1976 ਐਸਸੀ | 2225. | 34*67 |
| (7) ਏਆਈਆਰ | 1979 ਐਸਸੀ | 437. | |

ਹੁਣ ਇਹ ਬਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195 (1) (ਬੀ) (ii) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਕੇ ਮਾਮੂਲੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਨਵੀਂ ਸੰਹਿਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ, ਸੰਸਦ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਜਾਂ ਵਿਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਜਾਂ ਸੋਧ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਸੀਆਰ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟਸ। ਪੀਸੀ 1973, ਪੂਰਵਵਰਤੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਦੇ ਸਾਢੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਨਾਲੋਂ ਮਾਮੂਲੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਯੋਗ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195 (1) (ਬੀ) (ii) ਵਿੱਚ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣਾ ਸਿਰਫ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ, ਲਿਖਾਰੀ, ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਆਦਿ, ਉਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇਹ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੁਣ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੈਂ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਆਈਐਸਡਬਲਯੂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਾਰਥਕ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ, ਸੰਕੁਚਿਤ ਉਸਾਰੀ

ਦੀ ਯੋਗਤਾ, ਧਾਰਾ 476 ਸਮੇਤ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਆਦਿ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰ, ਧਾਰਾ 476, ਆਦਿ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੀਹਤਾ ਦੇ 195(I)(b)(ii) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸਦੇ ਪੂਰਵਵਰਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਸਨ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 195 (1) (ਸੀ) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਬਾਈਡਿੰਗ ਪੂਰਵ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰੋ ਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮੂਲੀ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਰਾਬਰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

5. (ਆਈ.ਐਨ.ਪੀ. ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੈਨ ਦੇ ਕੇਸ ਪੀ(ਸੁਪਰਾ), ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਥੀਗਲ ਐਚ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ: -

“ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ, ਅਰਥਾਤ, 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਅਧੀਨ, ਅਰਥਾਤ, 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਅਧੀਨ।

ਧਾਰਾ 463, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ., ਧਾਰਾ 467 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬੇਅੰਤ ਘੱਟ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਦੋ ਸਾਲ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 1979 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ. 228 (2297) 'ਤੇ LR, ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 474 ਅਤੇ 471 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਪਰਾਧ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 474 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਬੀ ਕੋਲ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 471 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਧਾਰਾ 474 ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰੋ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ - ਧਾਰਾ 195(1)(ਬੀ)(ii) ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 474 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। >

ਦੰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਪੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪੂਰਵਗਠਿਤ ਅਨਾਲੀਸਿਸ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 463 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 467 ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, - ਪਹਿਲਾਂ, ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 340 ਵਿਚਲੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ:-

"ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਛੋਟਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਜਾਅਲੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਪੈਸੇ ਦੀ ਰਸੀਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦੀ ਧਾਰਾ 467 ਅਤੇ 471 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੇਗਾ।"

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

"ਜੇਕਰ S. 195(1)(b)(ii) ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕਥਿਤ ਜਾਅਲੀ ਰਸੀਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਿਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਾੜਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਯੋਗ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਤਰਕਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 453 ਅਤੇ 467 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:-

"ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 467 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਧਾਰਾ 463 ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 463 ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 467 ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਗੈਰੀ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195 (I) (ਬੀ) (ii) ਵਿਚਲੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 467 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੈ। ਧਾਰਾ 463 ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਅਪਰਾਧ, ਅਦਾਲਤ

ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਗਲਤ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਇਆ (ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ)।

ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੈਨਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਜੋਰ ਨਾਲ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 463 ਨੂੰ ਉਸ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 467 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੈਨਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਕੁਝ ਤੱਥ ਮੰਨੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195(1)(ਬੀ)(ii) ਨੂੰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹਿੱਸਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਨਿਰੀਖਣ ਸ਼ਬਦ "ਜੇ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਹਨ। ਸ਼ਬਦ, 'ਜੇ' ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਆਮ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 463 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ 'ਤੇ, ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 195(1)(b)(ii) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਟਾ ਜੋ ਇਸ ਨੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 195(1) (ਬੀ) (ii) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਸਵਾਲ, ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੈਨਨ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਭਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਭਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾਲ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ (ਪਟੇਲ ਲਾਲਜੀਭਾਈ ਸੋਮਾਭਾਈ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ) (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ: "ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਅਨੁਪਾਤ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।" ਮੈਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195 I (1)(e) ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪੈਰਾ ਗ੍ਰਾਫਾਂ ਵਿੱਚ ਪਟੇਲ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹਵਾਲਾ , ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 195(1) (ਬੀ)(ii) ਦੇ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

m * -

ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੈਨਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ , ਜਦੋਂ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿੱਧਾ ਮੁੱਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੇਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਾਈਡਿੰਗ ਪੂਰਵ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੈਨਨ ਦੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲਾ ਹੈ।

6. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹਿਸ ਵਾਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਹੋਰ ਚੌੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚੋਂ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦੇਣਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਕਿਤ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਾਵ. ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195 (1) (b) (ii) ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹਿਰਾਸਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ , ਉਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਜਿਹਾ ਜੁਰਮ, ਜੇਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ , ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਟੇਲ ਦਾ ਕੇਸ ਅਤੇ ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਕੋਡ ਦੇ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਵਧੀਆ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੰਗ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਦਰਭ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਸੋਧ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

Harbans Singh and others v. The State of Punjab (K. S. Tiwana, J.)'

7. ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195(1)(e) ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195(1)(b)(ii) ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: -

“195(1) (ਪੁਰਾਣੀ ਸਹਿਤਾ ਦਾ): ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ-

- (a) - - -
(b) - - -

(c) ਧਾਰਾ 463 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 471, ਧਾਰਾ 475 ਜਾਂ ਉਸੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 476 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਾਂ ਐਸਬੀਐਮਈ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਹੈ। ਅਧੀਨ।”

ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ-

- (a) _____ - -
(1) - - - - -
(b) - - - - -

(11) ਧਾਰਾ 463 ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ, ਜਾਂ ਧਾਰਾ 471, ਧਾਰਾ 475 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 476 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ

ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ "

ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਅੰਤਰ ਹੈ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ। ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਤੋਂ, ਮੈਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 340 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 476 ਅਤੇ 476-ਏ ਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਉਪਬੰਧ ਹੈ। ਧਾਰਾ 340 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

ਦਰਸਾਏ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ-

(a) ਜਦੋਂ, ਇਸ ਤਰਫ਼ੋਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਧਾਰਾ 195 ਦੀ ਧਾਰਾ (1), ਜੋ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ, ਅਜਿਹੀ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, -

(a) ਉਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਖੋਜ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੋ;

(b) ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰੋ;

(c) ਇਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜੋ ;

- (d) ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜੇ; ਅਤੇ
- (e) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਕਰੇ।"

8. ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(195(I)(b)(ii) ਟੀ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਤਿੰਨ ਪੂਰਵ-ਲੋੜਾਂ ਹਨ: -

- (i) ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 463 ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 471, 475 ਜਾਂ 476 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

f.

- (ii) ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।
- (iii) ਅਜਿਹਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦੇਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਨਵੀਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195(I)(b)(ii) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੰਗ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ। ਵਿਆਪਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਪੱਟੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਪੱਟੀ ਤਾਂ ਹੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ। . ਨਵੀਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195(1)(ਬੀ) (ii) ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੌਰਾਨ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ: -

- (i) ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
- (ii) ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।
- (iii) ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਜਾਂ ਤਾਂ-

Harbans Singh and others v. The State of Punjab (K. S. Tiwana, J.)'

- (a) ਜੁਰਮ ਪਹਿਲਾਂ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਜਾਂ
- (b) ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਪਰੋਕਤ (i) 'ਤੇ ਗਿਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਲਈ, ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195 ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੀ ਪੱਟੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਪਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। (ii) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਦੀ ਪੱਟੀ

ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ * a ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਟਾਇਆ ਜਾਂ ਖਿੱਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਵਿਵਾਦ ਕੇਵਲ ਉਪਰੋਕਤ (iii) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (a) ਅਤੇ (b) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਵਿਆਪਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195(1)(ਬੀ)(ii) ਦੀ ਪੱਟੀ (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚੀ ਜਾਵੇਗੀ; ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਿਜ਼ੈਕਟਿਡ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਪੱਟੀ ਸਿਰਫ ਉਪਰੋਕਤ (iii) ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ।

9. ਧਾਰਾ 1 ਦੇ ਘੇਰੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ! ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦਾ 95(1)(c), ਜੋ ਕਿ ਨਵੀਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195(1)(b) (ii) ਦਾ ਪੂਰਵਲਾ ਉਪਬੰਧ ਸੀ, ਨਵੇਂ ਮੂਲ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਮਾਮਲਾ *ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਕੁਸ਼ਲ ਪਾਲ ਸਿੰਘ* (8) ਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਤੰਗ ਨਜ਼ਰੀਆ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195 ਆਈ (ਐਲ) (ਸੀ) ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ; ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀ. ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। "ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਵਚਨਬੱਧ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ "ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵਚਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰੈਸੀਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਤੋਂ 30 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਤੱਕ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦਾ ਅਰਥ 'ਪਾਰਟੀ' ਦਾ ਮਤਲਬ 'ਪਾਰਟੀ' ਹੋਣਾ ਸੀ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ।

10. *ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਲੀ ਬੇਨ ਰਾਜਕ* (9) ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਨਜ਼ਿਰੀਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਏ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 'ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਵਚਨਬੱਧ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਲਈ ਆਇਆ

(8) ਏਆਈਆਰ 1931 ਸਾਰੇ. 443.

(9) ILR B (1967) ਗੁਜਰਾਤ ਪੰਨਾ 1091.

ਸ਼ਬਦ. ਪਟੇਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ

ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਇੱਕ ਹਰ ਗੋਬਿੰਦ ਕਾਲੀਦਾਸ ਨੇ ਜੂਨੀਅਰ ਜੱਜ, ਜੂਨੀਅਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਵਿਸਾਵਦਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੂਨਾਗੜ੍ਹ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਜੂਨਾਗੜ੍ਹ ਦੇ ਅਲੀ ਬਿਨ ਰਾਜਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਝੂਠੇ ਗੋਬਿੰਦ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਰਮਾਨੀ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਮਮਲਤਦਾਰ, ਧਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜੱਜਮੈਂਟ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਕਾਰਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮਮਲਤਦਾਰ, ਧਾਰੀ ਨੂੰ ਗਰਨੀਸ਼ੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਜਕ, ਮਮਲਤਦਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਹਰ ਗੋਬਿੰਦ ਨੂੰ ਘਟੀਆ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਮਲਤਦਾਰ ਨੂੰ ਰਜਕ ਨੂੰ ਰਸੀਦ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਜੋ 27 ਜੁਲਾਈ 1964 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਸੀਦ 'ਤੇ ਮਿਤੀ 23 ਮਈ, 1984, purp > orting :o ਹਰ ਗੋਬਿੰਦ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਮਲਤਦਾਰ ਨੇ ਰਜਕ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਕਾਰਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰਜਕ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਸੀਦ ਨੂੰ ਨੱਥੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ। ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਰ ਗੋਬਿੰਦ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂ ਨਾ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਨੇ ਰਜਕ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ ਦੀ ਰਸੀਦ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰਸੀਦ ਨੂੰ ਜਾਅਲੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਵਲ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਮਮਲਤਦਾਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਲਈ ਕਿਉਂ ਨਾ ਫੜਿਆ ਜਾਵੇ। ਮਮਲਤਦਾਰ ਨੇ ਸਿਵਲ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਅਫਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਜਕ ਦੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਮਲਤਦਾਰ ਨੇ ਰਜਕ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਰਕਮ ਰਾਜਕ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਨੇ ਐਫ.ਜੇ.ਆਰ. ਧਾਰੀ ਵਿਖੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪੀ.ਐਸ.ਆਈ ਨੇ ਆਲ ਬਿਨ ਰਜਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ। ਪ੍ਰਾਈਮ-ਫਾਈ ਕੇਸ ਲੱਭਣ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਰਾਜਕ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ। ਇੱਕ ਦੋਸ਼ ਧਾਰਾ 420 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਧਾਰਾ 471 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਦੂਜਾ ਦੋਸ਼ ਜਿਸ ਨਾਲ 'ਇਕੱਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸਬੰਧਤ ਸੀ।' ਇਲਜ਼ਾਮ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜਕ ਨੇ 23 ਮਈ 1964 ਦੀ ਰਸੀਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। 16 ਜੁਲਾਈ, 1964 ਨੂੰ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਮਮਲਤਦਾਰ ਅੱਗੇ ਜਾਅਲੀ ਕਰਵਾਈ ਗਈ।

ਰਜਕ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 195(1)(ਸੀ) ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਾਅਲੀ ਰਸੀਦ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਮਲਤਦਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਧਾਰਾ 195(1)(c) ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਮਲਤਦਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਅਲੀ ਪਾਵਰ ਆਫ ਅਟਾਰਨੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਸੀ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਪਭੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਸਹੀ ਕਿਹਾ। ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 195(1)(c) ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮਮਲਤਦਾਰ ਦੀ ਸਹਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।

Harbans Singh and others v. The State of Punjab (K. S. Tiwana, J.)'

ਗੁਜਰਾਤ ਕੇਸ ਦੀ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਲੀ ਬਿਨ ਰਜਕ ਦੁਆਰਾ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਸੀਦ ਮਮਲਤਦਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਕੇਸ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੁਣ ਹੈ, ਭਾਵ, "ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

11. ਅਗਲਾ ਫੈਸਲਾ ਆਇਆ ਪਿਨ:ਈ ਪਟੇਲ ਦੇ 0 ਕੇਸ, *cwh i ich*: ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195 ਆਈ (ਐਲ) (ਸੀ) ਦੇ ਦੋ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਆਪਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਤੇ ਤੰਗ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਦਬਾਏ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਥ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣੇ। ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 476 ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195(11(ਸੀ)) ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੇਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ: -

“ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਬਾਰੇ ਇਕੱਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਪੀੜਤ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਪਹਿਨੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਰਫ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਮਨੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਮਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਲੰਬਿਤ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ, ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਲਈ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੀਵੀ ਸੰਦਰਭ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ

ਦੋਸ਼ੀ ਧਿਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ। ਇਸਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਧਾਰਾ 195(1)(c) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਮਨਾਹੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ charac ter. ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਧਾਰਾ 476-ਏ ਸੀਆਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰਾਬਰ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮੁਸ਼ਤੈਦੀ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 476-ਬੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 476 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 476-ਏ ਜਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਖੁਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਭਾਗ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਧਾਰਾ 195(1)(c) Cr ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਪੀ.ਸੀ. ਉਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਜੁਰਮਾਂ ਲਈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਅਜਿਹੀ ਧਿਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਕਸਰ-ਜੇਕਰ ਲਗਭਗ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਨਹੀਂ- ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਅਲੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ, ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ। ਧਾਰਾ 195 ਅਤੇ 476, ਸੀ.ਆਰ. ਪੀਸੀ ਇਹ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੋਲ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 190 ਕਰੋੜ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਕਰੇਗਾ। ਪੀਸੀ, ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ. ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।”

ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਿਰਣਾ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਹੈ। *ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੈਨਨ ਦੇ ਕੇਸ* ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਪਾਤ ਦੁਆਰਾ ਸੇਧਿਤ ਪਾਇਆ। *ਪੀਡੀਟੇਲ ਦੇ ਕੇਸ* ਦੀ ਪਾਲਣਾ *ਰਘੂਨਾਥ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ), ਪਟੇਲ ਦੇ ਕੇਸ ਅਤੇ *ਰਘੂਨਾਥ ਦੇ ਕੇਸ* ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਦੋ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (ਕੇ. ਐੱਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ.) ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195 I (1)(c) ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਹਰੀਦਾਸ ਮੁੰਦਰਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੀਮਿਬਰਨਰ ਵਿੱਚ, ਪਟੇਲ ਦੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 195(1) (ਸੀ) ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਰਥ ਸੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਧਿਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਪਾਰਟੀ. ਸੈਕਸ਼ਨ 195 I(1)(c), 476 ਅਤੇ 476-A ਨੂੰ ਸੰਦੇਹ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਕਿੱਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਧਾਰਾ 195(1)(c) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਮਨਾਹੀ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ *com* ਉਸ ਦੇ ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੈਕਸ਼ਨ 195 I (1)(c) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਧਿਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ। ਸੈਕਸ਼ਨ 195 I (1)(c) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ *ਰਘੂਨਾਥ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ* (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਮੋਹਨ ਲਾਈ ਬਨਾਮ *ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ* (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਇਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ। ਪਟੇਲ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, *ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੈਨਨ ਦੇ ਕੇਸ* ਦਾ, ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਬੰਧਨਯੋਗ ਮਿਸਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਤਰਕ, ਹਵਾਲਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ *ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੈਨਨ ਦਾ ਕੇਸ ਪਟੇਲ ਦੇ ਕੇਸ* ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

12. ਪਟੇਲ ਦੇ ਕੇਸ ਨੇ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195(1)(c) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਕੁਚਿਤ ਦ੍ਰਿੜਟੀਕੋਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਅਧੀਨ; ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 190, (ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ) ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਲਿਆਵੇ। ਕੋਡ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੀ ਧਾਰਾ 195

ਨਵਾਂ ਕੋਡ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ; ਜੇਕਰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 190 ਨਿਯਮ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 195 ਅਪਵਾਦ ਹੈ। ਅਪਵਾਦ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਫੀਲਡ ਵਿੱਚ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। *ਰਾਜਾ ਕੁਸ਼ਲ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ

ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 476 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ *ਅਲੀ ਬਿਨ ਰਜ਼ਾਕ ਦੇ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਸੀ: -

“ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਡੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿਚ, ਸੰਕੁਚਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਸੰਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਤੋਂ ਬਚਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਤੰਗ ਰੋਵਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਮਾਲੀਆ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਚੇਗਾ, ਇੱਕ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਧਾਰਾ 476 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਕੁਚਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੀ ਪੱਟੀ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਬਰੂਮਫੀਲਡ ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਵੀ ਬਚੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀਆਂ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਨਾਰ ਰੋਵਰ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਆਕਰਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ: ਸਮੀਕਰਨ "ਉਤਪਾਦਿਤ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ" ਜੋ ਕਿ 'ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ' ਨੂੰ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। "ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ" ਸਮੀਕਰਨ ਵਿੱਚ "ਅਜਿਹਾ" ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਇਸੇ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੜ੍ਹਨਾ ਵੀ ਪ੍ਰੋ ਵਿਸੋ (ਬੀ) ਤੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਹਾਂ ਕਿ ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਕਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 463 ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ, ਵਿਆਪਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਆਈ.

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (ਕੇ. ਐੱਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ.) ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨੂਰ ਮੁਹੰਮਦ

ਕਾਸਿਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਜੋ ਤੰਗ ਨਜ਼ਰੀਆ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ , ਉਹ

ਸਹੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ

. ਰਾਜਾ ਕੁਸ਼ਲ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਟੇ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਪਟੇਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਲਟ ਬਿਨ ਰਜਕ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਵੀਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 340 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਨਾਸਬਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਵੀ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 340 ਕਾਫੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਗਲੀ ਧਾਰਾ 341 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਰ, ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ; ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195(1) (ਬੀ) (ii) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜੋ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਹਨ। ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 202 ਅਤੇ 156 ਦੇ ਤਹਿਤ। ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 340 ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 1.95(1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) (ii) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜੋ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਚਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੈਰੀ ਲਈ ਟਰੇਸ ਆਇ, ਜੁਰਮ ਦੀ ਖੋਜ ਲਈ ਤਕਨੀਕੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 340 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਵਿਵਹਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਪਟੇਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ , ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 476-ਏ ਅਤੇ 476-ਬੀ, ਜੋ ਕਿ ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 340 ਅਤੇ 341 ਦੀਆਂ ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਤੰਗ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸਦਾ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ, "ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਕਰ ਸਕੇ, ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਧਿਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ। ਇਹ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੇਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

13.) ਵਿਆਪਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਵੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਹੈ। ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ 'ਏ' ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ

'ਬੀ' ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। 'ਬੀ' ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਜਾਅਲੀ ਅਤੇ ਮਨਘੜਤ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। 'ਏ' ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਲਈ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਬੀ' ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 340 ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਧਾਰਾ 195 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ? ਨਵਾਂ ਕੋਡ। ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਵੇਂ 'ਏ' ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ 'ਬੀ' ਕੋਲ

ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਅਲੀ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ, ਜਿੱਥੇ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕੀ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਬੀ' ਕੋਲ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪਟੇਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਗੁਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 195(1) (ਬੀ) (ii) ਦਾ ਇਹ ਵਿਆਪਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਜਾਂ ਹਰਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

14. ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਟੇਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਅਲੀ ਬਿਨ ਰਜ਼ਕ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਤੰਗ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਮੰਨਿਆ। ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਚਾਲੀ-ਪਹਿਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 15.92 ਅਤੇ 15.93 ਤੋਂ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ "ਸੈਕਸ਼ਨ 195(1) (ਬੀ) ਤੋਂ "ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਇਆ ਗਿਆ। (ii) ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦਾ। "ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਸੋਧ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲਿਖਾਰੀ, ਗਵਾਹ ਆਦਿ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸੀ, ਜੋ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਾਲ ਨੇੜਿਓਂ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਪਰਾਧ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਸੀ। committed ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਆਵਾਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਤੰਗ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 195(1) (ਸੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ 195(1) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਹੈ। 1) (ਬੀ) (ii) ਇਸ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦਾ

Harbans Singh and others v. The State of Punjab (K. S. Tiwana, J.)'

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜੋ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ (ਖੰਡ I) ਦੇ ਪੈਰਾ 15.92 ਅਤੇ 15.93 ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹਨ। "ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਿਸੇ ਪਿਰ ਦੁਆਰਾ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਲਾਘਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

“15.92. ਧਾਰਾ 195 (1) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਅਧੀਨ? ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਜਨਤਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਦੀਵਾਨੀ, ਮਾਲੀਆ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ com ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

"ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, *[ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਮਦਾਲੀਅਰ, (10)]* "ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਹ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਨਿਯਮ ਆਮ ਸਮਝ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ।" ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਮਾਣ-ਮਰਿਆਦਾ ਅਤੇ ਵੱਕਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਫਸਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਵੱਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ 'ਇੱਕ ਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ' ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਦੁਖੀ ਧਿਰਾਂ 'ਤੇ ਛੱਡਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਜਨੂੰਨ ਦੀ ਖੇਡ ਬਣਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

“15.3. ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਸ਼ਚਤ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ ਆਦਿ ਦੇ ਜੁਰਮ ਨੂੰ "ਕਥਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਿਸੇ ਪਿਰ ਦੁਆਰਾ ਵਚਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੁਕਤਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇੱਥੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਿਸੇ ਪਿਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿੱਜੀ ਵਾਰਤਕ ਕਟੌਤੀਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਉਲ-ਜਲੂਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਛੱਡ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਮਾਣ-ਮਰਿਆਦਾ ਅਤੇ ਵੱਕਾਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿਚਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਉਤਪੀੜਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। - ਧਿਰਾਂ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ

(10) ਏਆਈਆਰ 1938 ਸੈਡ. 173, 174.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ 'ਤੇ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ, ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਸਥਾਰ ਉਸ ਵਿਆਪਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਧਾਰਾ 195 ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਕੇ. ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਆਇੰਗਰ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਵੀ. ਪਾਂਡੁਰੰਕਾ ਮੁਦਲੀਆਰ, (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ / ਪੈਰਾ 15.93 ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ, "ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ"। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਗਵਾਹ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬੇਤੁਕੀ, ਘਿਣਾਉਣੀ ਜਾਂ ਘਿਣਾਉਣੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 15.92 ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਟਾਇਰ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 15.93 ਵਿੱਚ ਏਆਈਆਰ 1966 ਐਸਸੀ 523 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਪਟੇਲ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੇਕਰ ਸੋਧ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਆਪਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195(1)(b) (ii) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ। ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਈ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ "ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 195(1) (b)(ii) ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮੂਲੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸੰਕੁਚਿਤ ਜਾਂ ਸੀਮਤ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ।

15. ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣਾ, ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਪਟੇਲ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਕੁਚਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਜੋ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

- (i) ਨਵੀਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195(1)(b)(ii) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਨ।

ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 190 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਧਾਰਨ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

- (ii) ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 195 ਅਤੇ 340 ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਫੁੱਲਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੀ ਸਟੈਚੂ ਟੋਰੀ ਸਕੀਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ

Harbans Singh and others v. The State of Punjab (K. S. Tiwana, J.)'

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

- (iii) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਬਾਰੇ ਇਕੱਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਵੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕੇ। ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ।
- (iv) ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 340 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਅਵਿਵਹਾਰਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ। ਉਸ ਅਦਾਲਤ.
- (v) ਜੇਕਰ ਵਿਆਪਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਲੰਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (vi) ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਕਸੁਰਤਾਪੂਰਣ ਵਿਆਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਹਰਾ ਜਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਇਹਨਾਂ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ, ■ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕੋਡ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(16) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੈਨਨ ਦੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਕੇਸ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 195(1)(b)(ii) ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ■ ਨਵਾਂ ਕੋਡ, ਰਾਮ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (11)। ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੌਢਿਆ ਗਿਆ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ: -

ਵਿੱਚ ਛੱਡਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ . ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195(1)(c) ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਮੁੜ-ਅਧਿਐਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ , ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਣਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲੈਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 195 ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 463 ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 471, 475 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 476 ਦੇ ਤਹਿਤ, - ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਵਚਨਬੱਧ ਹੁਣ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪੱਖ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 195(1)(b) (ii) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਬਣ ਗਿਆ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ।"

ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੇਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਪੈਰਾ 7 ਵਿਚਲੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੁਸ਼ਲ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਅਲੀ ਬਿਨ ਰਾਜਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(17) ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਹਵਾਲਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ , ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਜਾਅਲੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਦਰੁਸਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਜਾਅਲੀ ਬਾਰੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਲਿਆ ਹੈ

(11) 1982 ਕਰੇਡ ਐਲਜੇ 424

ਸੋਨੀਪਤ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸ਼ੂਗਰ ਮਿੱਲ ਲਿਮਟਿਡ, ਸੋਨੀਪਤ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ
ਅਫਸਰ, ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ, ਰੋਹਤਕ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਪੀ.ਸੀ. ਜੈਨ, ਸੀ.ਜੇ.)

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਧਾਰਾ 195 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ; (1)(b)(ii), ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਸਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(18) ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195(1)(b)(ii) ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ

ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ^ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ. ਇਸ ਦਾ ਉਸ ਕੇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇਸ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

(19) ਹਵਾਲਾ ਸਹਿਜਤਾ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ. ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੇਸ ਹੁਣ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ।

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਮਾਨਯੋਗ ਪੀਸੀ ਜੈਨ, ਸੀਜੇ, ਡੀਐਸ ਤਿਵਾਤੀਆ ਅਤੇ ਐਸਪੀ ਗੋਇਲ, ਜੇ.ਜੇ.

ਸੋਨੀਪਤ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੂਗਰ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਸੋਨੀਪਤ, -
ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ, ਰੋਹਤਕ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1985 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ 2018 I

14 ਅਗਸਤ 1986

ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ (1947 ਦਾ XIV)- ਧਾਰਾ 10— ਹਰਿਆਣਾ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ (1984 ਦਾ XXII)— ਧਾਰਾ 102, 103 ਅਤੇ 128— ਪੰਜਾਬ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ (1961 ਦਾ XXV)- ਧਾਰਾ 55, 52 %— ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 . ਅਨੁਛੇਦ 14- ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਝਗੜੇ ਇੱਕ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ- 1961 ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਾਂ ਦੇ ਲਿਖਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 1984 ਐਕਟ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ- 128 ਦੀ ਧਾਰਾ 1984

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ